HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

15 noiembrie 2012 *

„Directiva 2004/48/CE — Norme prin care se reglementează examinarea probelor în cadrul unui litigiu în fața unei instanțe naționale sesizate cu o cerere de anulare a protecției unui model de utilitate — Competențele instanței naționale — Convenția de la Paris — Acordul TRIPS”

În cauza C-180/11,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Fővárosi Bíróság (Ungaria), prin decizia din 29 septembrie 2010, primită de Curte la 18 aprilie 2011, în procedura

Bericap Záródástechnikai bt.

împotriva

Plastinnova 2000 kft.,

cu participarea:

Magyar Szabadalmi Hivatal,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna R. Silva de Lapuerta, îndeplinind funcția de președinte al Camerei a treia, domnii K. Lenaerts, E. Juhász, J. Malenovský (raportor) și D. Šváby, judecători,

avocat general: doamna V. Trstenjak,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Bericap Záródástechnikai bt., de Zs. Kacsuk, ügyvéd;

— pentru Plastinnova 2000 kft., de J. Hergár, ügyvéd;

— pentru guvernul maghiar, de M. Fehér și de K. Szíjjártó, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de F. Bulst și de B. Béres, în calitate de agenți,

* Limba de procedură: maghiara.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală (JO L 157, p. 45, rectificări în JO 2004, L 195, p. 16, și în JO 2007, L 204, p. 27, Ediție specială, 17/vol. 2, p. 56), precum și a Acordului privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală (denumit în continuare „Acordul TRIPS”), care figurează în anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994 și aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3), și a Convenției privind protecția proprietății industriale, semnată la Paris la 20 martie 1883, revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și modificată la 28 septembrie 1979 (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 828, nr. 11851, p. 305, denumită în continuare „Convenția de la Paris”).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Bericap Záródástechnikai bt. (denumită în continuare „Bericap”), pe de o parte, și Plastinnova 2000 kft. (denumită în continuare „Plastinnova”), pe de altă parte, în legătură cu o pretinsă lipsă de noutate și de activitate inventivă aferentă a unui model de utilitate.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

Acordul TRIPS

3 Primul paragraf al preambulului Acordului TRIPS are următorul cuprins:

„[dorind] să reducă distorsionările și obstacolele în calea comerțului internațional și ținând cont de necesitatea promovării unei protecții eficiente și suficiente a drepturilor de proprietate intelectuală și de a veghea ca măsurile și procedurile vizând asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală să nu devină prin ele însele bariere în calea comerțului legitim”.

4 Potrivit articolului 1 alineatele (1) și (2) din partea I din Acordul TRIPS, intitulată „Dispoziții generale și principii fundamentale”:

„(1) Membrii trebuie să dea curs prevederilor prezentului acord. Membrii pot, dar nu sunt obligați, să asigure în legislația lor o protecție mai largă decât cea prevăzută în prezentul acord, cu condiția ca această protecție să nu contravină prevederilor acordului. Membrii sunt liberi să stabilească metoda adecvată pentru aplicarea prevederilor prezentului acord în cadrul propriilor sisteme și practici juridice.

(2) În sensul prezentului acord, «proprietate intelectuală» reprezintă toate sectoarele proprietății intelectuale care fac obiectul secțiunilor 1 până la 7 ale părții II.”

5 Articolul 2 din acordul menționat, intitulat „Convenții referitoare la proprietatea intelectuală”, prevede:

„(1) În ceea ce privește părțile II, III și IV ale prezentului acord, membrii trebuie să se conformeze articolelor 1-12 și articolului 19 din Convenția de la Paris (1967).

(2) Nici o prevedere a părților de la I la IV ale prezentului acord nu trebuie să deroge de la obligațiile pe care membrii pot să le aibă unii față de alții în temeiul Convenției de la Paris, a Convenției de la Berna, a Convenției de la Roma sau a Tratatului asupra proprietății intelectuale în materie de circuite integrate.”

6 Articolul 41 alineatele (1)-(3) din Acordul TRIPS, care figurează în partea III din acesta din urmă, intitulată „Mijloace de asigurare a respectării drepturilor de proprietate intelectuală”, prevede:

„(1) Membrii se asigură că legislația lor conține proceduri destinate a asigura protecția drepturilor de proprietate intelectuală de genul celor care sunt enunțate în prezenta parte, de o manieră care să permită o acțiune eficientă contra oricărui act care ar aduce atingere drepturilor de proprietate intelectuală acoperite prin prezentul acord, inclusiv măsuri corective rapide destinate să prevină orice atingere și măsuri corective care să constituie un mijloc de descurajare a oricărei atingeri ulterioare. Aceste proceduri se aplică într-un mod care să evite crearea de obstacole în comerțul legitim și să ofere măsuri de salvgardare contra folosinței lor abuzive.

(2) Procedurile destinate să asigure respectarea drepturilor de proprietate intelectuală trebuie să fie loiale și echitabile. Ele nu trebuie să fie inutil de complexe sau costisitoare, să conțină termene nerezonabile și să antreneze întârzieri nejustificate.

(3) Hotărârile asupra fondului trebuie să fie, de preferință, scrise și motivate. Ele trebuie să fie puse cel puțin la dispoziția părților în cauză fără întârziere inutilă. Hotărârile asupra fondului trebuie să se bazeze exclusiv pe elemente de probă asupra cărora părțile au avut posibilitatea să-și prezinte opinia.”

Convenția de la Paris

7 Toate statele membre ale Uniunii Europene sunt părți la Convenția de la Paris.

8 Articolul 1 alineatul (2) din această convenție prevede:

„Protecția proprietății industriale are ca obiect brevetele de invenție, modelele de utilitate, desenele sau modelele industriale, mărcile de fabrică sau de comerț, mărcile de serviciu, numele comercial și indicațiile de proveniență sau denumirile de origine, precum și reprimarea concurenței neloiale.”

9 Articolul 2 alineatul (1) din convenția menționată prevede:

„Cetățenii fiecărei țări a Uniunii se vor bucura în toate celelalte țări ale Uniunii, în ceea ce privește protecția proprietății industriale, de avantajele pe care legile respective le acordă în prezent sau le vor acorda în viitor naționalilor, aceasta fără a se prejudicia drepturile prevăzute în mod special de prezenta convenție. În consecință, ei se vor bucura de aceeași protecție ca naționalii și de aceleași mijloace legale de apărare împotriva oricărei atingeri aduse drepturilor lor, sub rezerva îndeplinirii condițiilor și formalităților impuse naționalilor.”

Dreptul Uniunii

10 Considerentele (4)-(6) ale Directivei 2004/48 au următorul cuprins:

„(4) Pe plan internațional, toate statele membre, precum și Comunitatea însăși, în chestiunile în care sunt competente, sunt legate prin [Acordul TRIPS] [...].

(5) Acordul TRIPS cuprinde în special dispoziții referitoare la mijloacele de a impune respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, care constituie norme comune aplicabile pe plan internațional și sunt puse în aplicare în toate statele membre. Prezenta directivă nu ar trebui să aducă atingere obligațiilor internaționale ale statelor membre, inclusiv celor care rezultă din Acordul TRIPS.

(6) Pe de altă parte, există convenții internaționale la care toate statele membre sunt părți și care cuprind de asemenea dispoziții referitoare la mijloacele de a impune respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. Acesta este în special cazul Convenției de la Paris [...], al Convenției de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice și al Convenției de la Roma privind protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune.”

11 Considerentul (27) al acestei directive precizează:

„Ca descurajare suplimentară a unor viitoare încălcări și pentru a contribui la conștientizarea publicului în sensul larg, este util să se asigure publicitatea hotărârilor pronunțate în cazurile de încălcare a drepturilor de proprietate intelectuală.”

12 Potrivit considerentului (32) al directivei menționate:

„Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și principiile care sunt recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. În special, prezenta directivă urmărește să asigure respectarea deplină a proprietății intelectuale, în conformitate cu articolul 17 alineatul (2) din această cartă.”

13 Articolul 1 din Directiva 2004/48 definește obiectul acesteia după cum urmează:

„Prezenta directivă privește măsurile, procedurile și mijloacele de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. În înțelesul prezentei directive, expresia «drepturi de proprietate intelectuală» include drepturile de proprietate industrială.”

14 Articolul 2 din această directivă, referitor la domeniul de aplicare al acesteia, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere mijloacelor prevăzute sau care pot fi prevăzute prin legislația comunitară sau internă, în măsura în care aceste mijloace sunt favorabile titularilor drepturilor, măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute prin prezenta directivă se aplică, în conformitate cu articolul 3, oricărei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală, prevăzute de legislația comunitară și/sau legislația internă a statului membru în cauză.”

15 Potrivit articolului 2 alineatul (3) litera (b) din Directiva 2004/48, aceasta din urmă nu aduce atingere „obligațiilor care decurg, pentru statele membre, din convențiile internaționale și în special din Acordul TRIPS, inclusiv cele referitoare la procedurile penale și la sancțiunile aplicabile.”

16 Articolul 3 din directiva menționată prevede:

„(1) Statele membre prevăd măsuri, proceduri și mijloace de reparație necesare pentru a asigura respectarea drepturilor de proprietate intelectuală care intră sub incidența prezentei directive. Aceste măsuri, proceduri și mijloace de reparație trebuie să fie corecte și echitabile, nu trebuie să fie complicate în mod inutil sau costisitoare ori să presupună termene nerezonabile sau să atragă întârzieri nejustificate.

(2) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație trebuie să fie de asemenea eficiente, proporționale și disuasive și să fie aplicate astfel încât să se evite crearea unor obstacole în calea comerțului legal și să se ofere protecție împotriva folosirii lor abuzive."

Dreptul maghiar

Legea privind protecția modelelor de utilitate

17 Articolul 1 alineatul (1) din Legea nr. XXXVIII din 1991 privind protecția modelelor de utilitate (A használati minták oltalmáról szóló 1991. évi XXXVIII. törvény) prevede:

„Poate beneficia de protecția acordată modelelor de utilitate (denumită în continuare «protecția modelelor») orice soluție tehnică referitoare la forma, la structura sau la dispunerea părților unui obiect (denumit în continuare «model»), cu condiția să fie nouă, să fie rezultatul unei activități inventive și să fie susceptibilă de aplicare industrială."

18 Articolul 2 alineatul (2) din Legea privind protecția modelelor de utilitate prevede:

„Stadiul tehnicii cuprinde cunoștințele care au devenit accesibile publicului printr-o descriere scrisă sau prin utilizare practică pe teritoriul național înainte de data dobândirii priorității."

19 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din această lege:

„Se consideră că modelul de utilitate este rezultatul unei activități inventive dacă, pentru un expert în domeniu, nu rezultă într-un mod evident din stadiul tehnicii."

20 Articolul 5 din legea menționată prevede:

„(1) Solicitantul obține protecția modelului dacă acesta:

a) îndeplinește cerințele prevăzute la articolele 1-4 din prezenta lege și nu este exclus de la protecția modelelor în temeiul alineatului (2) al prezentului articol sau al articolului 1 alineatul (2) din prezenta lege."

21 Articolul 24 din Legea privind protecția modelelor de utilitate prevede:

„(1) Protecția unui model se invalidează:

a) atunci când obiectul protecției nu îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 5 alineatul (1) litera a).

[...]"

22 Potrivit articolului 26 din această lege:

„Oficiul Maghiar pentru Brevete are competență cu privire la:

[...]

c) invalidarea unei protecții.”

23 Articolul 27 din legea menționată prevede:

„[...]

(3) Deciziile adoptate de Oficiul Maghiar pentru Brevete în cauzele referitoare la protecția modelelor pot fi supuse controlului judiciar în conformitate cu dispozițiile articolului 37 din prezenta lege.

(4) Dacă nu s-a formulat o acțiune în justiție, Oficiul Maghiar pentru Brevete, în cazul în care este sesizat cu o cerere de reformare, poate reforma sau revoca decizia prin care a finalizat o procedură privind:

[...]

c) invalidarea protecției unui model.”

24 Potrivit articolului 36 alineatul (3) din Legea privind protecția modelelor de utilitate:

„Dispozițiile legislației privind brevetele se aplică *mutatis mutandis* în ceea ce privește procedurile [...] de invalidare [...] a protecției modelelor.”

25 Articolul 37 din această lege prevede:

„(1) La cerere, instanța poate reforma următoarele decizii ale Oficiului Maghiar pentru Brevete:

a) deciziile menționate la articolul 27 alineatul (4) din prezenta lege.

[...]

(13) Cu privire la toate celelalte aspecte, în procedurile de control al deciziilor adoptate de Oficiul Maghiar pentru Brevete în domeniul protecției modelelor sunt aplicabile *mutatis mutandis* normele care reglementează procedura de control al deciziilor adoptate de Oficiul Maghiar pentru Brevete în domeniul brevetelor.”

Legea referitoare la brevete

26 Articolul 42 din Legea XXXIII din 1995 privind brevetarea invențiilor (denumită în continuare „Legea referitoare la brevete”) prevede:

„[...]

(3) În cazul unei decizii definitive de respingere a unei cereri de invalidare, nimeni nu poate introduce o cerere de invalidare a aceluiași brevet întemeiată pe aceleași fapte.”

27 Articolul 80 din Legea referitoare la brevete prevede:

„(1) Sub rezerva dispozițiilor de la alineatul (2), orice persoană poate solicita, în conformitate cu articolul 42 din prezenta lege, invalidarea unui brevet printr-o cerere îndreptată împotriva titularului acestuia.

(2) Poate solicita invalidarea unui brevet în temeiul articolului 42 alineatul (1) litera d) persoana care ar trebui, potrivit legii, să fie titulara acestuia."

28 Articolul 81 din această lege prevede:

„[...]

(3) În cazul renunțării la cererea de invalidare, procedura poate continua din oficiu [...]"

29 Articolul 86 din legea menționată prevede:

„(1) Tribunalul din Budapesta are competență exclusivă pentru a se pronunța în procedurile vizând reformarea deciziilor Oficiului Maghiar pentru Brevete.

[...]"

30 Potrivit articolului 88 din aceeași lege:

„Instanța soluționează cererile care au ca obiect reformarea deciziilor Oficiului Maghiar pentru Brevete potrivit normelor aplicabile procedurii necontencioase, sub rezerva derogărilor prevăzute de prezenta lege. În măsura în care prezenta lege sau normele aplicabile procedurii necontencioase nu prevăd altfel, sunt aplicabile în procedură, *mutatis mutandis*, dispozițiile generale ale Legii nr. III din 1952 privind Codul de procedură civilă (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény)."

Codul de procedură civilă

31 Articolele 3 și 4 din Codul de procedură civilă figurează sub titlul I, intitulat „Dispoziții generale", în capitolul și subcapitolul intitulate „Principii fundamentale" și, respectiv, „Atribuțiile instanțelor în cauzele civile" din acest cod.

32 Articolul 3 alineatul (2) din acest cod prevede:

„(2) Dacă legea nu dispune altfel, instanța trebuie să țină seama de pretențiile și de celelalte declarații cu efecte juridice formulate de părți. [...]"

33 Articolul 4 alineatul (1) din codul menționat prevede:

„(1) În aprecierea pe care o efectuează, instanța nu este ținută de deciziile adoptate de alte autorități sau de decizii pronunțate în materie disciplinară și nici de situația de fapt reținută în respectivele decizii."

Litigiul principal și întrebările preliminare

34 La 17 mai 1991, Plastinnova a depus un model industrial la Oficiul Maghiar pentru Brevete, sub numărul 2252-320/91, după care, la 1 septembrie 1992, a fost depusă o cerere de protecție prin model de utilitate. Plastinnova, invocând o transformare a protecției solicitate, a revendicat, pentru cea de a

doua depunere, dreptul de prioritate aferent primei depuneri. Oficiul Maghiar pentru Brevete a admis această cerere de transformare și, ca urmare a depunerii modelului de utilitate, a autorizat protecția acestuia, cu dreptul de prioritate aferent depunerii modelului industrial.

35 Bericap, în cadrul unei proceduri administrative, a solicitat, la 6 mai 1998, ca protecția modelului de utilitate respectiv să fie invalidată pentru lipsa noutății și a activității inventive aferente.

36 Prin Decizia nr. U9200215/35 din 1 iunie 2004, Oficiul Maghiar pentru Brevete a confirmat validitatea protecției prin model de utilitate menționate, restrângându-i în același timp întinderea.

37 Plastinnova, ca titular al modelului de utilitate, a solicitat Fővárosi Bíróság reformarea acestei decizii a Oficiului Maghiar pentru Brevete. Fővárosi Bíróság, statuând în primă instanță, a respins acțiunea și, reformând Decizia nr. U9200215/35, a declarat invaliditatea protecției modelului în litigiu.

38 În apelul formulat de Plastinnova, Fővárosi ítélőtábla (Curtea de Apel din Budapesta) a modificat, prin ordonanță, decizia pronunțată în primă instanță, reformând această decizie în ceea ce privește invalidarea protecției modelului de utilitate și confirmând-o în rest.

39 Legfelsőbb Bíróság (Curtea Supremă), sesizată în recurs de Bericap, a confirmat ordonanța pronunțată în apel.

40 Cauza principală (procedura administrativă) a fost inițiată la 31 ianuarie 2007, când Bericap a introdus la Oficiul Maghiar pentru Brevete o nouă cerere de invalidare împotriva modelului de utilitate în litigiu. Această societate a invocat, ca motive de invalidare, lipsa de noutate și de activitate inventivă aferentă. La cererea sa erau atașate, printre alte documente, sub formă de anexe, descrierile brevetelor cu numerele K4-K10, K19-K25, precum și K29 și K30.

41 Invocând procedura anterioară de invalidare, Plastinnova a solicitat respingerea noii cereri de invalidare fără examinare pe fond.

42 Prin Decizia nr. U9200215/58, Oficiul Maghiar pentru Brevete a respins această cerere de invalidare, făcând trimitere la articolul 42 alineatul 3 din Legea referitoare la brevete. El a aplicat această dispoziție de așa manieră încât, în noua procedură de invalidare, nu a luat deloc în considerare, dintre documentele sus-menționate, descrierile brevetelor K4-K8, K10, K19, K21 și K22. Astfel, potrivit acestuia, documentele menționate „[au constituit] temeiul deciziei pronunțate în procedura de invalidare anterioară”. El a adăugat că „fiecare dintre aceste documente [a făcut] obiectul unei analize, independent de problema de a ști care dintre ele conțineau informații pertinente din punctul de vedere al modelului vizat” și că, „întrucât decizia pronunțată în procedura anterioară [s-a întemeiat] pe toate aceste documente analizate, în prezenta procedură trebuie să nu se țină seama de documentele respective”. Oficiul Maghiar pentru Brevete a indicat și că „fiecare dintre caracteristicile vizate de concluziile principale în materie de protecție prin model de utilitate [era] identificabilă pe bază de fotografii și [că], prin urmare, protecția modelului menționat poate pretinde să aibă prioritate”. A adăugat că „problema priorității [a făcut] deja obiectul unei decizii în cadrul procedurii anterioare, decizie care [s-a întemeiat] și pe concluzia că protecția prin model de utilitate [putea] pretinde să aibă prioritatea care i-a fost atribuită ca urmare a transformării din protecția modelului industrial”. Prin urmare, Oficiul Maghiar pentru Brevete a declarat că descrierile brevetelor K20 și K23 nu făceau parte din stadiul tehnicii.

43 În definitiv, Oficiul Maghiar pentru Brevete nu a examinat problema lipsei noutății și a activității inventive aferente decât în lumina descrierilor brevetelor K9, K24, K25, K29 și K30 și a considerat că existența motivelor de invalidare invocate nu a fost dovedită.

44 Bericap a formulat la instanța de trimitere o acțiune în reformarea Deciziei nr. U9200215/58, solicitând invalidarea modelului de utilitate. Ea a solicitat să se țină seama de toate înscrisurile depuse și a arătat că protecția prin model de utilitate asigură titularului său drepturi exclusive comparabile celor conferite de brevet. Acesta este motivul pentru care interesul general ar impune ca drepturile exclusive să nu se întemeieze decât pe o protecție prin model de utilitate care respectă cerințele legale. Instituind prin lege acțiunea în invalidare, legiuitorul ar fi acționat în așa fel încât interesul general să prevaleze. Caracterul de interes general al procedurii de invalidare ar fi susținut de articolul 80 alineatul (1) din Legea referitoare la brevete, care prevede că, sub rezerva dispozițiilor alineatului (2) al acestuia, orice persoană poate solicita, în temeiul articolului 42 din această lege, invalidarea unui brevet pe calea unei cereri îndreptate împotriva titularului său. De asemenea, interesul general ar reieși de la articolul 81 alineatul (3) din legea menționată, potrivit căruia procedura poate fi continuată din oficiu în cazul în care se renunță la o cerere de invalidare.

45 Plastinnova a solicitat confirmarea Deciziei nr. U9200215/58, susținând temeinicia acesteia.

46 Instanța de trimitere a anulat Decizia nr. U9200215/58 și a trimis cauza spre rejudecare la Oficiul Maghiar pentru Brevete. Aceasta a considerat că elementele de probă depuse în cadrul noii proceduri de invalidare nu puteau fi ignorate pentru singurul motiv că fuseseră deja depuse în cadrul procedurii de invalidare anterioare.

47 Fővárosi ítélőtábla a anulat ordonanța pronunțată în primă instanță și a trimis cauza la Fővárosi Bíróság pentru o nouă examinare și o nouă decizie, după ce a constatat că Oficiul Maghiar pentru Brevete definise în mod corect, cu ocazia examinării noii cereri de invalidare, contextul factual care trebuie examinat.

48 În decizia de trimitere, Fővárosi Bíróság precizează că, ținând seama de dispozițiile Directivei 2004/48, în special articolul 2 alineatul (1) și articolul 3 alineatul (2) din aceasta, are dubii cu privire la modul în care sunt aplicate normele dreptului național referitoare la procedurile de invalidare a protecției modelelor de utilitate.

49 Instanța de trimitere precizează, pe de altă parte, că întrebările asupra cărora Curtea este invitată să se pronunțe cu titlu preliminar se întemeiază pe o comparație a dispozițiilor Convenției de la Paris și ale Acordului TRIPS cu modul în care sunt aplicate normele dreptului național pertinente. Ea arată în această privință că, în Ungaria, Convenția de la Paris a fost promulgată prin Decretul-lege nr. 18 din 1970, iar Acordul TRIPS prin Legea nr. IX din 1998.

50 În aceste împrejurări, Fővárosi Bíróság a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație care, în cadrul unei proceduri de reformare privind o cerere de invalidare a protecției unui model de utilitate, se aplică în așa mod încât instanța națională nu este legată de concluziile sau de celelalte declarații cu efecte juridice ale părților și are competența de a dispune din oficiu administrarea probelor pe care le consideră necesare sunt conforme cu dreptul Uniunii Europene?

2) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație care, în cadrul unei proceduri de reformare privind o cerere de invalidare a protecției unui model de utilitate, se aplică în așa mod încât, în aprecierea sa, instanța națională nu este legată de o decizie administrativă pronunțată cu privire la o cerere de invalidare, nici de constatările de fapt efectuate în aceasta, nici, în special, de motivele de invalidare invocate în cursul procedurii administrative sau de declarațiile ori de afirmațiile formulate sau de elementele de probă prezentate în cursul acesteia sunt conforme cu dreptul Uniunii Europene?

3) Măsurile, procedurile și mijloacele de reparație care, în cadrul unei proceduri de reformare privind o nouă cerere de invalidare a protecției unui model de utilitate, se aplică în așa mod încât instanța națională exclude, dintre elementele de probă prezentate în cadrul noii cereri – inclusiv cele privind stadiul tehnicii –, pe cele care au fost deja prezentate cu ocazia unei cereri anterioare de invalidare a protecției modelului de utilitate sunt conforme cu dreptul Uniunii Europene?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la admisibilitate

51 Plastinnova și guvernul maghiar contestă, pentru diverse motive, admisibilitatea cererii de decizie preliminară.

52 În primul rând, Plastinnova solicită Curții respingerea fără examinarea pe fond a cererii menționate pentru motivul că, pe de o parte, Fővárosi Bíróság nu ar avea dreptul, în temeiul Codului de procedură civilă, să introducă o asemenea cerere și că, pe de altă parte, având în vedere că, în cauza principală de față, decizia în discuție este susceptibilă să facă obiectul unui recurs, numai Curtea Supremă ar avea competența să inițieze o procedură preliminară.

53 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul unei jurisprudențe constante, articolul 267 TFUE conferă instanțelor naționale cea mai largă posibilitate de a sesiza Curtea în măsura în care consideră că o cauză pendinte ridică probleme care impun interpretarea sau aprecierea validității dispozițiilor de drept al Uniunii necesare în vederea soluționării litigiului dedus judecății acestora. De altfel, instanțele naționale sunt libere să exercite această posibilitate în orice moment al procedurii pe care îl consideră adecvat (a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2010, Elchinov, C-173/09, Rep., p. I-8889, punctul 26 și jurisprudența citată).

54 Curtea a concluzionat de aici că existența unei norme de procedură naționale nu poate să pună în discuție posibilitatea pe care o au instanțele naționale care nu se pronunță în ultimă instanță de a sesiza Curtea cu o cerere de decizie preliminară atunci când au nelămuriri, precum în cauza principală, cu privire la interpretarea dreptului Uniunii (Hotărârea Elchinov, citată anterior, punctul 25, și Hotărârea din 20 octombrie 2011, Interedil, C-396/09, Rep., p. I-9915, punctul 35).

55 Pe de altă parte, Curtea a considerat că organul jurisdicțional care nu se pronunță în ultimă instanță trebuie să fie liber, în cazul în care consideră că aprecierea juridică efectuată de instanța superioară ar putea să îl determine să pronunțe o hotărâre contrară dreptului Uniunii, să sesizeze Curtea cu întrebările care îl preocupă (a se vedea Hotărârea Elchinov, citată anterior, punctul 27 și jurisprudența citată).

56 În aceste condiții, excepția de inadmisibilitate ridicată de Plastinnova cu privire la acest aspect trebuie înlăturată.

57 În al doilea rând, guvernul maghiar arată că, având în vedere că instanța de trimitere nu explică motivele pentru care i se pare indispensabilă interpretarea Directivei 2004/48, cererea de decizie preliminară trebuie respinsă ca inadmisibilă.

58 Potrivit unei jurisprudențe constante, respingerea de către Curte a unei cereri formulate de o instanță națională este posibilă numai dacă este evident că interpretarea solicitată a dreptului Uniunii nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal ori atunci când problema este de natură ipotetică ori Curtea nu dispune de elementele de fapt și de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care i-au fost adresate (a se vedea în special Hotărârea din 13 martie 2001,

PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 39, Hotărârea din 15 iunie 2006, Acereda Herrera, C-466/04, Rec., p. I-5341, punctul 48, precum și Hotărârea din 5 decembrie 2006, Cipolla și alții, C-94/04 și C-202/04, Rec., p. I-11421, punctul 25).

59 Or, trebuie să se constate că nu este evident că interpretarea dreptului Uniunii solicitată de instanța de trimitere nu ar avea nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul litigiului principal și nici că întrebările referitoare la interpretarea acestui drept ar fi de natură ipotetică. Deși întrebările adresate menționează, în mod foarte general, dreptul Uniunii, din decizia de trimitere rezultă totuși că instanța sesizată cu litigiul principal solicită, în realitate, interpretarea articolului 2 alineatul (1) și a articolului 3 alineatul (2) din Directiva 2004/48, precum și a articolului 2 alineatul (1) din Convenția de la Paris și a articolului 41 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS, pentru a fi în măsură să aprecieze dacă normele de procedură naționale aplicabile în cadrul unei cereri de invalidare a protecției unui model de utilitate sunt compatibile cu dispozițiile menționate.

60 În aceste condiții, prezumția de pertinență aferentă întrebărilor adresate nu a fost răsturnată.

61 În consecință, și această a doua excepție de inadmisibilitate trebuie să fie îndepărtată.

62 În al treilea rând, guvernul maghiar contestă admisibilitatea cererii de decizie preliminară susținând că Directiva 2004/48 este vădit lipsită de relevanță în privința soluției care trebuie dată prezentului litigiu, întrucât ea ar urmări doar să armonizeze măsurile civile și administrative aplicabile în caz de încălcare a drepturilor de proprietate intelectuală. Or, în cauza de față, procedura în curs ar avea ca obiect validitatea unui model de utilitate, iar nu încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală.

63 În această privință, este suficient să se constate că problema dacă o procedură de invalidare a unui model de utilitate constituie o procedură prin care se urmărește asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală nu are legătură cu admisibilitatea întrebărilor preliminare, ci cu fondul acestor întrebări (a se vedea prin analogie Hotărârea din 13 iulie 2006, Manfredi și alții, C-295/04-C-298/04, Rec., p. I-6619, punctul 30, precum și Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan, C-467/08, Rec., p. I-10055, punctul 27). În consecință, o asemenea constatare nu poate avea ca efect respingerea cererii de decizie preliminară încă din stadiul aprecierii admisibilității sale.

64 Întrucât și această a treia excepție de inadmisibilitate trebuie înlăturată, rezultă din ansamblul considerațiilor care precedă că cererea de decizie preliminară trebuie declarată admisibilă.

Cu privire la fond

65 Prin intermediul celor trei întrebări formulate, care trebuie examinate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă dreptul Uniunii se opune ca, într-o procedură judiciară referitoare la o cerere de invalidare a protecției unui model de utilitate, instanța:

— să nu fie legată de concluziile și de celelalte declarații ale părților și să poată dispune din oficiu administrarea probelor pe care le consideră necesare,

— să nu fie legată de o decizie administrativă dată într-o cerere de invalidare și nici de situația de fapt constatată în acea decizie și

— să nu poată examina din nou probele care au fost deja administrate cu ocazia unei cereri anterioare de invalidare.

66 Mai precis, din decizia de trimitere reiese că instanța națională consideră că Directiva 2004/48 este aplicabilă procedurii desfășurate în cauza principală și are dubii cu privire la interpretarea acestei directive, în special cu privire la interpretarea articolului 2 alineatul (1) și a articolului 3 alineatul (2) din aceasta în lumina articolelor din Convenția de la Paris și din Acordul TRIPS citate la punctul 59 din prezenta hotărâre.

67 În această privință, trebuie arătat de la bun început că Acordul de instituire a OMC, din care face parte Acordul TRIPS, a fost semnat de Uniune și ulterior aprobat prin Decizia 94/800. Prin urmare, potrivit unei jurisprudențe constante, începând din acest ultim moment, prevederile Acordului TRIPS fac parte din ordinea juridică a Uniunii, iar în cadrul acestei ordini juridice Curtea este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar asupra interpretării acestui acord (a se vedea Hotărârea din 11 septembrie 2007, Merck Genéricos – Produtos Farmacêuticos, C-431/05, Rep., p. I-7001, punctul 31 și jurisprudența citată).

68 În ceea ce privește mai precis prevederile coroborate ale articolului 41 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS, din acestea rezultă că statele părți la acest acord se asigură că legislația lor conține proceduri cu caracteristici precise destinate a asigura protecția drepturilor de proprietate intelectuală, de o manieră care să permită o acțiune eficientă contra oricărui act care ar aduce atingere drepturilor de proprietate intelectuală acoperite prin acest acord.

69 În temeiul acestor dispoziții, statele părți la acordul menționat, inclusiv Uniunea, au, prin urmare, obligația de a legifera, introducând în dreptul lor intern măsuri referitoare la respectarea drepturilor de proprietate intelectuală care să fie conforme cu elementele precizate în dispozițiile menționate.

70 Pe de altă parte, dat fiind că Acordul TRIPS prevede, astfel cum rezultă din articolul 2 alineatul (1) din acesta, că, în ceea ce privește părțile II, III și IV din acest acord, statele părți trebuie să se conformeze articolelor 1-12 și 19 din Convenția de la Paris, legislația impusă prin articolul 41 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS trebuie să fie conformă, printre altele, cu articolul 2 alineatul (1) din această convenție.

71 În temeiul prevederilor articolului 2 alineatul (1) din Convenția de la Paris, cetățenii fiecărei țări căreia i se aplică convenția se vor bucura în toate celelalte țări în care se aplică convenția menționată, în ceea ce privește protecția proprietății industriale, de avantajele pe care legile respective le acordă în prezent sau le vor acorda în viitor resortosanților naționali, aceasta fără a se prejudicia drepturile prevăzute în mod special de aceeași convenție. În consecință, ei se vor bucura de aceeași protecție ca resortisanții naționali și de aceleași mijloace legale de apărare împotriva oricărei atingeri aduse drepturilor lor, sub rezerva îndeplinirii condițiilor și a formalităților impuse resortisanților naționali.

72 Astfel, elementul principal comun tuturor acestor dispoziții menționate mai sus din Acordul TRIPS și din Convenția de la Paris constă în obligația părților la aceste convenții de a asigura, prin intermediul dreptului lor intern, respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, prevăzând căi de atac legale eficace împotriva oricărui act care ar aduce atingere acestor drepturi.

73 Uniunea a îndeplinit această obligație de legiferare prin adoptarea Directivei 2004/48, care, astfel cum rezultă din articolul 1 din aceasta, vizează tocmai să asigure respectarea drepturilor de proprietate intelectuală prin instituirea, în acest scop, a diferite măsuri, proceduri și mijloace de reparație în cadrul statelor membre.

74 Mai precis, astfel cum rezultă din articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2004/48, măsurile, procedurile și mijloacele de reparație prevăzute prin această directivă se aplică, în conformitate cu articolul 3 din aceasta din urmă, oricărei încălcări a drepturilor de proprietate intelectuală prevăzute de legislația Uniunii și/sau de legislația internă a statului membru în cauză.

75 Astfel, toate aceste dispoziții convenționale și cele din Directiva 2004/48 menționate mai sus (denumite în continuare „dispozițiile vizate”) nu urmăresc să reglementeze toate aspectele legate de drepturile de proprietate intelectuală, ci doar pe cele care sunt inerente, pe de o parte, respectării acestor drepturi și, pe de altă parte, încălcărilor acestora din urmă, impunând existența unor căi de atac legale eficace, destinate să prevină, să pună capăt sau să remedieze orice încălcare a unui drept de proprietate intelectuală existent.

76 În această privință, astfel cum reiese de la articolul 17 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, o procedură prin care se urmărește asigurarea respectării unui drept de proprietate intelectuală presupune ca acel drept să fi fost dobândit în mod legal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iulie 2005, Alliance for Natural Health și alții, C-154/04 și C-155/04, Rec., p. I-6451, punctul 128).

77 De aici rezultă că dispozițiile vizate, astfel cum reiese de altfel și din articolul 2 alineatul (1) din Directiva 2004/48, se limitează la asigurarea respectării diferitor drepturi de care beneficiază persoanele care au dobândit drepturi de proprietate intelectuală, și anume titularii unor asemenea drepturi, și nu pot fi interpretate în sensul că urmăresc să reglementeze diferitele măsuri și proceduri puse la dispoziția unor persoane care, precum reclamanta din litigiul principal, fără a fi ele însele titularele unor asemenea drepturi, contestă drepturile de proprietate intelectuală dobândite de alte persoane.

78 Or, o procedură de invalidare precum cea în discuție în litigiul principal este pusă tocmai la dispoziția unei persoane care, fără a fi titulara unui drept de proprietate intelectuală, contestă protecția unui model de utilitate acordată titularului drepturilor corespunzătoare.

79 Astfel, o asemenea procedură nu urmărește asigurarea protecției titularilor drepturilor de proprietate intelectuală, în sensul dispozițiilor vizate.

80 Această procedură nu implică o încălcare a unui drept de proprietate intelectuală, nici în ceea ce privește persoana care inițiază această procedură, din cauză că, nefiind titularul unui asemenea drept, nu poate prin definiție să sufere vreo încălcare a acelui drept, nici în ceea ce privește titularul unui drept care este vizat de procedura menționată, dat fiind că un mijloc legal de apărare îndreptat împotriva sa și prin care se contestă, în drept, existența dreptului său de proprietate intelectuală nu poate fi, prin definiție, calificat drept încălcare.

81 Rezultă din cele ce precedă că dispozițiile vizate nu urmăresc să reglementeze diferitele aspecte ale unei proceduri de invalidare precum cea în discuție în litigiul principală.

82 În consecință, trebuie să se răspundă la întrebările adresate că, având în vedere că dispozițiile articolului 2 alineatul (1) și ale articolului 3 alineatul (2) din Directiva 2004/48, interpretate în lumina articolului 2 alineatul (1) din Convenția de la Paris și a articolului 41 alineatele (1) și (2) din Acordul TRIPS, nu sunt aplicabile unei proceduri de invalidare precum cea în discuție în litigiul principal, aceste dispoziții nu pot fi considerate că se opun ca, într-o asemenea procedură judiciară, instanța:

— să nu fie legată de concluziile și celelalte declarații ale părților și să poată dispune din oficiu administrarea probelor pe care le consideră necesare,

— să nu fie legată de o decizie administrativă dată într-o cerere de invalidare și nici de situația de fapt constatată în acea decizie și

— să nu poată examina din nou probele care au fost deja administrate cu ocazia unei cereri anterioare de invalidare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

83 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Având în vedere că dispozițiile articolului 2 alineatul (1) și ale articolului 3 alineatul (2) din Directiva 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, interpretate în lumina articolului 2 alineatul (1) din Convenția privind protecția proprietății industriale, semnată la Paris la 20 martie 1883, revizuită ultima dată la Stockholm la 14 iulie 1967 și modificată la 28 septembrie 1979, și a articolului 41 alineatele (1) și (2) din Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, care figurează în anexa 1 C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (OMC), semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994 și aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994), nu sunt aplicabile unei proceduri de invalidare precum cea în discuție în litigiul principal, aceste dispoziții nu pot fi considerate că se opun ca, într-o asemenea procedură judiciară, instanța:

— **să nu fie legată de concluziile și de celelalte declarații ale părților și să poată dispune din oficiu administrarea probelor pe care le consideră necesare,**

— **să nu fie legată de o decizie administrativă dată într-o cerere de invalidare și nici de situația de fapt constatată în acea decizie și**

— **să nu poată examina din nou probele care au fost deja administrate cu ocazia unei cereri anterioare de invalidare.**

Semnături